

Εις τιμήν και μνήμην του Αρχιμ. Πλακίδα Σιμωνοπετρίτου (Ντεσέιγ)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πριν δύο ημέρες, στις 11 Ιανουαρίου 2018 τελέσθηκε η εξόδιος ακολουθία του Αρχιμανδρίτη π. Πλακίδα Ντεσέιγ του Σιμωνοπετρίτη, στην Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου του Μεγάλου στην περιοχή Saint Laurent en Royans, στην Γαλλία, η οποία αποτελεί Μετόχιο της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας του Αγίου Όρους. Ο πατήρ Πλακίδας κοιμήθηκε εν Κυρίω στις 7 Ιανουαρίου, πλήρης ημερών, σε ηλικία 91 ετών.

Στην κηδεία προεξήρχε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Εμμανουήλ, μαζί με Ιεράρχες άλλων Εκκλησιών.

Στην εξόδιο ακολουθία παρέστησαν αντιπροσωπείες μοναχών από την κυρίαρχο Μονή της Σίμωνος Πέτρας και μοναζουσών από το γυναικείο Ιερό Κοινόβιο του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου της Ορμύλιας Χαλκιδικής.

Φωτο: Στέφανος Δημόπουλος, Ιατρός

Ο π. Πλακίδας υπήρξε διακεκριμένος Γάλλος ρωμαιοκαθολικός κληρικός και θεολόγος, ο οποίος μετά από μια πολυχρόνια και επίπονη πνευματική αναζήτηση, το 1977 εισήλθε στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Από τότε, μέσα από την στενή πνευματική του σχέση με τον Γέροντα Αιμιλιανό και την αδελφότητα της Σιμωνόπετρας αφιέρωσε την ζωή του στο να μεταφυτεύσει τη μοναστική και ησυχαστική παράδοση του Αγίου Όρους στο γαλλικό έδαφος.

Η Πεμπτουσία εκτός από την ημέρα της αναγγελίας της κοιμήσεώς του, δημοσίευσε δικά του κείμενα ερμηνευτικά στο βιβλίο Άσμα Ασμάτων.

Παρακάτω θα παρατεθούν κάποια χαρακτηριστικά αποσπάσματα του βιβλίου του: «**Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΔΥΣΗ**».

«Έχοντας σκοπό να σας μιλήσω αυτό το βράδυ για την ορθόδοξη Εκκλησία στη Δύση, θ' αναφερθώ κυρίως – όχι όμως αποκλειστικά – στη Γαλλία, επειδή γνωρίζω λιγότερο την κατάσταση που επικρατεί στις άλλες χώρες της δυτικής Ευρώπης.

ΤΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ

Παρά τα φαινόμενα, η παρουσία της Ορθοδοξίας στη Δύση δεν είναι ούτε κάτι το καινούριο, ούτε κάτι που μεταφέρθηκε απ' έξω. Η ορθόδοξη Εκκλησία, εξάλλου, δεν είναι άγνωστη πουθενά, επειδή είναι η Εκκλησία του Χριστού, καθολική από την ουσία της.

Επιπλέον, οι Ορθόδοξοι της Γαλλίας και της Δύσεως έχουν βαθιά συνείδηση ότι επανασυνδέονται με τις ίδιες τις ρίζες του τόπου τους και του πολιτισμού τους.

Πράγματι, δεν πρέπει ποτέ να μας διαφεύγει ότι η Δύση υπήρξε ορθόδοξη για μια χιλιετία, μέχρι το θλιβερό χωρισμό, τους προδρόμους του οποίου διακρίνουμε στην εποχή του Καρόλου του Μεγάλου, και ο οποίος ολοκληρώθηκε τον ΙΑ' αιώνα.

Αναρίθμητοι ορθόδοξοι Άγιοι έζησαν στη Δύση, από την αποστολική εποχή μέχρι το κατώφλι του Μεσαίωνα. Πολλά γαλλικά χωριά φέρουν το όνομα Αγίων που, ενώ δεν υπήρξαν απόστολοι ή μάρτυρες καθολικά τιμώμενοι στο χριστιανικό κόσμο, σχεδόν όλοι έζησαν στη Γαλλο-ρωμαϊκή ή στη Μεροβίγκεια εποχή και επομένως είναι προγενέστεροι του ΙΑ' αιώνα. Η ζωή αυτών των Αγίων είναι ακριβώς όμοια μ' εκείνη όλων των ορθοδόξων Αγίων, που μας είναι πολύ γνωστοί. Επίσης η Δύση είχε και Πατέρες της Εκκλησίας, αναγνωρισμένους από ολόκληρη την ορθόδοξη Εκκλησία: για να μην αναφέρουμε παρά τους μεγαλύτερους, στην Ιταλία και τη Ρώμη βρίσκουμε τους πάπες Άγιο Λέοντα τον Μέγα και Άγιο Γρηγόριο τον Μέγα (Διάλογο), τον Άγιο Αμβρόσιο Μεδιολάνων και τον Άγιο Ιερώνυμο. Οι Γαλάτες είχαν τον Άγιο Ειρηναίο Λουγδούνου, τον Άγιο Ιλάριο Πικταβίου και τον Άγιο Κασσιανό Μασσαλίας. Δυστυχώς, στη συνέχεια, η Δύση τους ξέχασε κάπως για να τοποθετηθεί σχεδόν αποκλειστικά στη σχολή του Αγίου Αυγουστίνου, του μεγάλου διδασκάλου της χριστιανικής Αφρικής. Ο Αυγουστίνος ήταν ένας εξαίσιος Άγιος και μια από τις πιο ισχυρές μεγαλοφυΐες του χριστιανισμού. Όμως η σκέψη του, έντονα προσωπική μερικές φορές, θα έπρεπε να είχε εξισορροπηθεί και συμπληρωθεί με την εισφορά και όλων των άλλων Πατέρων, ιδιαίτερα των ελλήνων Πατέρων. Η υπερβολικά αποκλειστική αναφορά στον Άγιο Αυγουστίνο είναι ασφαλώς μια από τις αιτίες που συνετέλεσαν περισσότερο στο να αποκοπεί αργότερα η Δύση από τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο. Μπορούμε να πούμε πως, κατά ένα σημαντικό μέρος, ο ρωμαϊκός καθολικισμός και ο προτεσταντισμός είναι αυγουστινισμοί.

Οι ορθόδοξες ρίζες της Δύσεως μας υπενθυμίζονται από τα πολυάριθμα μνημεία που φτάνουν, το λιγότερο μερικά, σ' αυτή την εποχή. Τα μνημεία αυτά αφθονούν στην Ιταλία και αποτελούν προσκυνήματα που υπενθυμίζουν περισσότερο τον αρχαίο αυτό χριστιανισμό παρά εκείνον που μπορούμε να πιστοποιήσουμε στις κατακόμβες και στα απομεινάρια των αρχαίων ρωμαϊκών βασιλικών. Η Γαλλία κατέχει ακόμη βαπτιστήρια και τόπους λατρείας του Ε' αιώνα, Όπως τα παρεκκλήσια της νήσου του Λερίνου ή τα λείψανα του ναϊδρίου του Αγίου Κασσιανού στον Άγιο Βίκτωρα Μασσαλίας. Η Ισπανία διαφύλαξε θαυμάσια

κτίσματα της εποχής των Βισιγόθων, και στη Γερμανία ολόκληρη η περιοχή της Ρηνανίας είναι πλούσια από κατάλοιπα που χρονολογούνται σ' αυτή την αρχαία περίοδο.

Μια βαθιά ρήξη πραγματοποιήθηκε τον ΙΑ' αιώνα. Οι συνέπειες της εκδηλώθηκαν αρκετά γρήγορα. Χωρίς υπερβολή μπορούμε να πούμε πως ένας γάλλος χριστιανός των άρχων του ΙΑ' αιώνα θα αισθανόταν πιο κοντά μ' ένα χριστιανό της Μικράς Ασίας του Ε' αιώνα παρά μ' έναν άλλο γάλλο χριστιανό του ΙΓ' αιώνα. Εάν η ρωμαϊκή αρχιτεκτονική και οι τοιχογραφίες του ΣΤ' και του Ζ' αιώνα είναι ακόμη αρκετά κοντά μ' εκείνες του ορθοδόξου κόσμου, η γοτθική τέχνη του ΙΓ' αιώνα μηνύει πολύ διαφορετικούς δρόμους. Εάν η θεολογία και η πνευματική διδασκαλία των Βενεδικτίνων και των Σιστερσιανών του ΙΑ' και ΙΒ' αιώνα ανήκουν ακόμη, σ' ένα σημαντικό μέτρο, στη σφαίρα των Πατέρων της Εκκλησίας, η σχολαστική θεολογία και η νέα πνευματικότητα που τις αντικαθιστά κατά τη διάρκεια της δεύτερης περιόδου του Μεσαίωνα διαφέρει πολύ απ' αυτές.

Ωστόσο, η μεταβολή δεν είναι πλήρης. Ένας Θωμάς Ακινάτος επιθυμεί να είναι πολύ περισσότερο μαθητής των Πατέρων παρά του Αριστοτέλη: πραγματική γνώση του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη, του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης και άλλων ελληνικών πατερικών κειμένων του επιτρέπει να εκφράσει σε σημαντικά θέματα διαφορετικά τον σχεδόν αποκλειστικό αυγουστινισμό των προγενεστέρων του, παρ' όλο που παραμένει, από άλλες επόψεις, πολύ εξαρτημένος απ' αυτόν. Από τα τέλη του ΙΓ' αιώνα οι Ρηνο-φλαμανδοί πνευματικοί, στο ρεύμα των οποίων θα τοποθετηθεί ο Ισπανός Ιωάννης του Σταυρού, διαμορφώνουν μια μυστική διδασκαλία σημαντικά εμπνευσμένη από τα έργα του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη. Ένας Βλαδίμηρος Lossky θα ενδιαφερθεί ιδιαίτερα για τον Maitre Eckhart. Τον ΙΖ' αιώνα στη Γαλλία, γύρω από τον καρδινάλιο de Berulle, θα διαμορφωθεί μια πνευματική σχολή, η οποία θα ξαναβρεί εν μέρει τη διδασκαλία της θεώσεως του χριστιανού που δίδαξαν οι Έλληνες Πατέρες. Την ίδια εποχή, στη Γαλλία επίσης, ο π. Lallemant και οι μαθητές του θα διαδώσουν μια διδασκαλία για «τη φυλακή της καρδιάς» και την ευπείθεια στο Άγιο Πνεύμα, η οποία συγγενεύει με την ησυχαστική παράδοση. Επίσης ο ΙΖ' αιώνας θα γνωρίσει μια πελώρια εκδοτική και μεταφραστική προσπάθεια των Πατέρων της Εκκλησίας, η οποία θα παραταθεί δια μέσου του ΙΘ' αιώνα με τη γιγαντιαία έκδοση των δυο Πατρολογιών, ελληνικής και λατινικής, από τον αββά Migne, και η οποία συνεχίζεται μέχρι τον Κ' αιώνα με τους τριακόσιους τόμους της συλλογής «Χριστιανικές πηγές» (*Sources chretiennes*). Μερικοί από τους καλύτερους γνώστες της σκέψεως ενός από τους πιο μεγάλους γάλλους ποιητές των αρχών αυτού του αιώνα, του Καρόλου Peguy, υπογράμμισαν τη συγγένεια της σκέψεως του με την ορθόδοξη διδασκαλία. Θα μπορούσαμε να πολλαπλασιάσουμε αυτά τα παραδείγματα.

Βέβαια, δεν πρέπει να υπερτιμούμε τις αναλογίες. Κανένας από αυτούς τους συγγραφείς, κανένα από αυτά τα έργα δεν είναι πραγματικά ορθόδοξα. Όμως όλα αυτά μαρτυρούν για μερικά στοιχεία που επέζησαν και για ένα είδος νοσταλγίας της αρχέγονης Ορθοδοξίας. Για τον καθολικισμό, με βάση τη θεωρία του για τη δογματική εξέλιξη, οι Πατέρες της Εκκλησίας και ο χριστιανισμός των πρώτων αιώνων αντιπροσωπεύουν ένα στάδιο ενδιαφέρον αλλά «ξεπερασμένο» της ζωής της Εκκλησίας. «Τα κείμενα των Πατέρων είναι η εφημερίδα της Εκκλησίας, όταν αυτή ήταν δεκαεφτά ετών», έλεγε ποιητικά ο π. Von Balthasar.

Ωστόσο, οι γάλλοι Ορθόδοξοι μπορούν να ερμηνεύσουν τα στοιχεία αυτά που επιβίωσαν κατά έναν άλλο τρόπο. Ξαναφυτεύοντας στη Δύση την ορθόδοξη Εκκλησία, έχουν συνείδηση συγχρόνως ότι επανασυνδέονται με τις ρίζες τους και ότι οδηγούν στην πλήρη ανάπτυξή του ένα σπέρμα που παρέμενε μυστικά παρόν μέσα σε ό,τι καλύτερο παρήγαγε η πνευματική ζωή της Δύσεως

